

El llenguatge Aquest «dixós» del dimoni ^{2/VIII/1978}

Ens sobta de llegir en un suplement d'una revista infantil, que té una declarada finalitat didàctica, l'ús del mot «dixós», en l'expressió «aquest dixós so». Considerant que aquest full no ha estat redactat per llecs sinó per entesos, bons coneixedors de l'idioma, no sabem endevinar si aquest barbarisme els ha passat desapercebut o bé si, no savent com resoldre'l, han optat per admetre'l en aquest cas especial.

«Dixós» és, efectivament, un barbarisme força estès en el llenguatge col·loquial des de fa molt de temps, i abans de la depuració del lèxic del català era habitual fins i tot en la llengua escrita. Ens n'ha quedat alguna romanalla, com en aquella coneguda cançó de Nadal, la tornada de la qual acaba amb el vers «dixosa és la nit de Nadal». Eliminar aquesta forma espúria no demana, és clar, un gran esforç, ja que són nombroses les formes per les quals es pot optar a fi d'expressar un sentit equivalent: feliç, jolós, sortós, benaurat, venturós, afortunat...

Però l'adjectiu «dixós» és usat també en frases com ara les següents: Una altra vegada les «dixoses» motos!, Aquesta «dixosa» calor no ens deixa viure, anàlogues a la del text a què ens hem referit a l'inici d'aquest comentari, i en les quals no és pas possible de substituir-lo per cap dels termes que hem indicat. Això no vol pas dir, però, que ens hàgim de decantar per admetre aquest «dixós» del dimoni. Sempre que ens ha sorgit en els textos que ens ha tocat de revisar l'hem resolt, si fa no fa, tal com proposen els dos diccionaris de correspondències que donen informació sobre aquest cas. L'Albertí, diu: «Irònicament. Maleït, endiastrat.» I el Miracle, amb més precisió: «Subratllant la molestia, etc., d'una cosa, com en dichosa ocurrencial, expressions com malaventurat pensament, dimoni de pensament, etc.» Cal dir, encara, que tots plegats, és clar, prescindim d'altres fórmules més sonores de que no s'està l'expressió més íntima o familiar.

Albert Jane